

**BADANIA ARCHEOLOGICZNE
PRZEPROWADZONE W 1995 ROKU
PRZEZ INSTYTUT HISTORII
FILII UNIwersytetu warszawskiego w Białymstoku**

Tegoroczne badania archeologiczne prowadzone przez ekspedycje Instytutu Historii F UW w Białymstoku koncentrowały się na dwóch obszarach: nad środkowym biegiem rzeki Supraśl oraz w południowej części Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.

Na obszarze Podlasia badania prowadzono w okolicach miasta Wasilkowa. Podjęto tu próbę zlokalizowania miejsca bitwy z 1282 roku pomiędzy wojskami Leszka Czarnego i dowodzonymi przez księcia Trojdena Litwinami i Jaćwingami. Lokalna tradycja jako jedną z możliwych lokalizacji poboju wskazywała *Trupią Górę* położoną na południe od wsi Sochonie (Sochonie Stan. II), gm. Wasilków, woj. białostockie. Badania z użyciem wykrywaczy metalu przeprowadzono w dniach 10-13.07.95. Ekspedycją kierowali dr Włodzimierz Jarmolik i mgr Maciej Karczewski z Zakładu Historii Polski i Powszechnej do końca XVIII w. Instytutu Historii F UW w Białymstoku. W badaniach uczestniczyło pięciu studentów ze Studenckiego Koła Naukowego Historyków działającego w Instytucie Historii Filii UW w Białymstoku. Badania finansował Instytut Historii Filii UW w Białymstoku oraz Urząd Miasta w Wasilkowie. Poszukiwania archeologiczne nastawione były na odkrycie „szczątków broni starożytnej” wzmiankowanych przez źródła pisane¹. W trakcie czterodniowych badań spenetrowano przy użyciu detektorów metalu wszystkie dostępne obserwacji partie wyniesienia, tj. północno-zachodnią, zachodnią i południowo-zachodnią część *Trupiej Góry* oraz tereny przyległe do niej od południa, południowo-wschodu i północnego-wschodu. Łącznie przebadano 10.400 m kw. terenu. Poszukiwania nie doprowadziły do odkrycia żadnych pozostałości średniowiecznej bitwy. Nazwa *Trupiej Góry* w świetle odnalezionych w trakcie badań łusek oraz pocisków karabinowych, a także zebranych wśród okolicznej ludności informacji na temat odkrywanych na wyniesieniu szkieletów ludzkich zdaje się mieć późniejszą niż średniowieczną metrykę.

Prowadzone w 1995 roku na obszarze południowej części Krainy Wielkich Jezior Mazurskich badania archeologiczne realizowane były w ramach programu badawczego *Badania nad kulturowym i naturalnym krajobrazem Mazur w starożytności*

i średniowieczu. Wiosną tego roku przeprowadzono badania powierzchniowe w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski na obszarze 20-73. W dniach 17 lipca – 31 sierpnia b.r. kontynuowano badania wykopaliskowe (drugi sezon badań) na reliktach osady datowanej od wczesnej epoki żelaza po okres wędrówek ludów odkrytych na stan 41 w Paprotkach Kolonii, gm. Miłki, woj. suwalskie. Ekspedycją kierowali mgr mgr Małgorzata i Maciej Karczewscy. Wzięli w niej udział studenci Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz pracownicy fizyczni oddelégowani przez Urząd Gminy Miłki. Badania prowadzone były przy współudziale i współfinansowaniu Urzędu Gminy Miłki i Działu Archeologii Muzeum Okręgowego w Suwałkach. W obrębie czterech wykopów badawczych o łącznej powierzchni 190,65 m kw. natrafiono na 12 obiektów przestrzennych, w tym 1 rozległe, wybrukowane kamieniami palenisko i 4 jamy gospodarcze o zróżnicowanej funkcji oraz jeden wkop nowożytny. Ze względu na zaawansowanie badań określenie przeznaczenia pozostałych obiektów nie jest możliwe. Rozległe palenisko (obiekt 5) wraz z towarzyszącymi mu mniejszymi ogniskami odsłonięto na brzegu dawnego jeziora a obecnie torfowiska Nietlice. W strefie tej, w obrębie warstwy kulturowej odkryto też importowany z terenów Cesarstwa Rzymskiego paciorek z tzw. złotą wkładką. Wzmiankowane wyżej jamy gospodarcze odsłonięto na kulminacji cypla, na którym zlokalizowane jest stanowisko. W obrębie jednej z jam (obiekt 2) odkryto kamienne żarna nieckowate. Najciekawszych zabytków w postaci licznego, zwartego zespołu fragmentów ceramiki oraz kości zwierzęcych dostarczyła jama zasobowa oznaczona jako obiekt 8. Odkryte na jej dnie zabytki stanowią unikatowy w skali środkowych Mazur zespół do badań nad warsztatem garncarskim kultury bogaczewskiej na obszarze Polski północno-wschodniej w okresie wpływów rzymskich.

Zapoczątkowane w 1995 roku poszukiwania archeologiczne w okolicach Wasilkowa jak również badania wykopaliskowe i powierzchniowe w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich będą kontynuowane w roku przyszłym.

PRZYPISY

- 1 *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. XII: 1893, s. 129.

Maciej Karczewski